

حریت فکریه

محل اداره سی: باب عالی جاده سنده
یکی عثمانی مطبعه و کتبخانه سی

آبونه شرائطی :

ممالک عثمانیه ایچون سنه لکی : ۴۰ آلفی آلفی ۲۰ غروشد
ممالک اجنبیه : ۱۲ » ۷ فرائقدر

مشاهیر و مطبوران غالدیسی :

کریدی احمد ساقی بک افندی

شعر

تمائیل

شعر مجسم فائق عالی یک برادر من ادبیات عثمانیہ بہ براطف
نویندہ دہا بولونیلیر . (تمائیل) ایلہ کتبخانہ ملیہ بر آژدہا
زنکی نشیدی . شبہ یوقدر کہ (الحان وطن) کی ، (تمائیل) کی
مجموعہ لک کہ آژ بر فاصلہ ایلہ انتشاری فائق عالی کی ، ملتز کہ
زندہ لک کہ ، کنج لک کہ دلالت ایدر . یک یقیندہ ساحہ آرای
مطبوعات اولہ حق اولان (منامیر) ایسہ ترکار کہ بدیعہ جولقدہ
نہ قدر ایلر لک لری اشیانہ کافیدر .

(تمائیل) یالکز شعر اعتباریلہ دکل ، لسان نقطہ
نظر ندن دہ بر ائوڈج کلیت صایلہ بیلیر . فائق عالی یک صرہ - یلہ
انتشار ایدن آثار منظومہ سندہ نسبی بر تکامل کورو تئکہ در .
بو کلیات شعر یہ دن اوڑون اوڑادی بہ بحث ایجہ جکن . آ لکز ،
اوقوی کز نہ قدر حقمن اولدی فی آکلار سکن .

بوندن اولکی نسخہ لر مذہ (تمائیل) دن بر شعر اقتباس
ایتش ایدک . بوکون دہ بر کوزل (صونہ) فی فائق عالی یک
تقدیر کارلر نہ عرض و تقدیم ایلہ افتخار ایدوز :

✽

منکشہ لر

- کوزلر کہ -

سن دیزلر مدہ روح مؤکل نجاتہ ،
بن مانی کوزلر کہ قارا کلق حیاتہ
جو یا ایکن بر افق - بحر - دیدہ ، بر شفق

انظار من صاقین

هیچ قارشیلانمایین .

سن مانی کوزلر کہ فراز سایہ باق .
بایغین منکشہ لر ، کہ تسملر ندہ وار
خندہ کہ بر قرابت پنهان و آشکار ،
بایغین منکشہ لر ، کہ تسملر ندہ بن
کورد منکشہ کوزلر کہ حزن و خندہ دن
بر صنع بی نظیر اولان آمانت روحی
الحالہ ، ژالہ لرلہ ، چیچک لہ سولہ ن

اغصان ترلہ کولک لکیر ... رنگ شوخی
خولیا ایچندہ دالغہ لاناں سمت رأسک اک
علوی درین لکندن آلیر ، سولہ نیر ، کوار ...
چشمندہ کورمہ فائق عمق روحی ،
ماتلر کہ درین وقار کلق وضوحی ؛
یوق ... ایستہم کہ ظل سپهر نیکی محبت
ذروح بر منکشہ نک اوسقندہ تترہ سین .

فائق عالی

مسائل اجتماعیہ

۳

کندی میزی طائقی و طائقی لازمدر .

شبہ ایدیلہ من کہ محیط عثمانیک ، یالکز بزعمائیلیر
ایمکون مجهولات حائدہ قالمسنہ اک یوک سبب وعامل
اصول ادارہ سابقہ در . مطاقیتک الاحاد دور لر ندہ بیلہ
ممالک سازہ اہالیسی زلر قدر مملکت لری بیلیمہ جک ،
آکلامیہ جق درجہ دہ لاقید بر اقلمدی . فعالیت ملیہ
غرب اقوامندہ کرکی کی آثار فی ہر وقت کو ستر مکدن
خالی قالمامشدر . حالبو کہ بزدہ طرز ادارہ ذہنیت اہالی فی
بستون بشقہ بریولہ سوق ایجتش واکبر مأموریتک
نخوت و تکبری ، طبقات مختلفہ اجتماعیہ مزدہ ذکا ، درایت ،
تشبث ، فعالیت سایہ سندہ ترقی ایجتکی عہد الامکان بر حالہ
کثیر مش وین الافراد ، مہادی برسی ایلہ دکل ، آنجق
اکبرہ تملق و تبصص کی بر طاق تدابیر سقیمہ وغیر
انسانیتہ توسل ایتمککہ تأمین موقع و موفقیت قابل اولدی فی
قناعت وجدانیہ سی حاصل ایتمیر مش ایدی . بزجہ ،
مصائب اجتماعیہ مزدن اک غنچی بودر . ودینہ بیلیر کہ
تأثیرات مشومہ سی اعتباریلہ حیات عمومیہ می زہر این ،
بیکر جہ اخوان مملکتک خاک ہلاکہ سر بللرینہ سبب
اولان امراض ساریہ و محاربات قدر و بلد کہ دہا زیادہ

« ملیت » کا زاری نہ تصادف ابتدیلر . اوراسی برقات دھا
 ترین و طرح ہمتلر ابتدیلر . بوجہد وغیرتارک نتیجہسی
 اولہرق ملیت نامنہ نیجہ مؤسسات خیرہ ، خستہخانہ
 ودارالعرفانلر وجود بولدی ! شخصیت مغویہلر
 [قوانین موضوعہ بوکا مساعدا دگل ایکن] برطاقم
 مساعداقی مین فرامین و بروات ایلہ تأئینہ ساعی اولمقدن
 برآن کبرو طورمیان ملیتلر ، فردیتارک یورولماز و زوال
 بولماز فدا کارقلرینہ اتکا ایدہرک یواش یواش ساحة
 ترقیاتہ صاعلام آدیملر آغہ باشلادیلر ، فقط ہرخطوہ
 تکملہ فون وعلوم غریہنک ایجاب ایشدیردیکي تحولات
 واستحالاتی براہتام صمیمی ایلہ قبول ایتمکی بروظیفہ
 بیلدیلر . معلومدرکہ تشبی ، موقیت تعقیب ایدر ایسہ
 متشبتارک شوق آزار . ایشتہ بڑہ ، ملیتارک تکمل
 وتکاملی ادارہ ایدن محیطات دینیہ بومسعود ترقیات
 قارشوسندہ عزم و مراملرین ، سیاست دینیہ نقطہنظریہ
 بوفیق ایتمکہ برابر بشقہ ساحلہر ، دھا واسع اقلہر
 قدر اصعاد ابتدیلر : مالک عثمانیہدہ موجود ملیتارک
 ہوبقی غریب عالم مدینسہ طامقی ، اونک نصل اولورسہ
 اولسون ، توجہ ومظاہرتی قزاقی تحفہ آمال اولدی .
 جناب فیکرت « یوکسلمہن دوشر ، یا ترقی یا انحطاط ! »
 مصرعاندہ مندج اولان حقایق اجتماعیہنی بحق آکلامغہ
 جالیشدقارندن غریبک خوارق ترقیاتہ بیکانہ قلامق
 وبوصورتلہ ، ہم فردیتلر ایچون مملکتدہ میدان فعالیت
 حاضرلامق وهم سوبہنک تعالیسندن طولانی صدرغریبہ
 برجوق شمسو سحابتک طلوعتہ میدان ویرمک ایچون
 اودرجہ ابراز آناز جہد ودرایت ابتدیلرکہ بونی تقدیر
 ایتممک حقیقتہ قارشو تعامی اولور .. (سورہل) ک
 دیدیکي کی ، ملیت حسنی تقبیح دگل بالعکس تقدیس
 ایتمک لازمدر . ایشتہ بومظہریتارک جہلہسی ، اوحس
 نجیبک عناصر غیرمسلمہ آرہندہ ایلایہ نشوونما بولمسندن
 ایلرو کلہور ... فاعتبروا ...
 بوکون عنصر اسلامک ابراز آناز تقیظہ قالمشمنی

ایقاع مضار وخسار ایشددر . غریب وجیرکین صفحات
 ارانہ ایدن شو حالت روحیہ قوہ تشبیہنی کوکندن ضعیف
 دوشورمکہ کافی کادیکی ایچون طبقات مختلفہ اہالی
 « یوم جدید رزق جدید » قاعدہسنہ اتباع بولئی دھا
 ملازم بولمشلددر . ایشتہ بونک اُکجلی دلیلی ، صنعت
 وتجارک بڑہ [بالخاصہ عنصر اسلامدہ] رجال ابتدائی
 ومہملہدہ قلمش اولمسندہ بولورز . رأس کاردہ بولسان
 اکابر رجال حکومت ایسہ ، مطاقتیک ایجابات مضرہسندن
 اولان ونیجہ تجایع اجتماعیہنک مصدری بولان « نفوذ »
 اکتساب ایتمک وکندی زعم وخیاللرنیجہ یدادارلہرینہ
 امانت وتودیع اولنالہرہ تمامیلہ اجرای حکم ویا - تعبیر
 احمیلہ - تحکم ایلیہ بیلیمک ایچون اک زیادہ شخصلرینہ
 اعتادی اولانلری ، ذکا ، اہلیت ودرایت آرامقیزین
 موقع مأموریت وآمریتہ کترمکی برسیاست و اثر
 کیاست عدا ایشلر وبوصورتلہ ودیعہ اولان افراد ملتی
 برطاقم نا اہلر الہ براقوبرمشلددر . فلاکت بودرکہ
 امور حکومتہ اوزمانلر عناصر غیر مسلمہ بک جزئی
 صورتدہ شریک ایدلکینکندن امرادارہ ومملکت وبنائہ علیہ
 بوندن متولد مسئولیت ومساوی ہانہان عنصر اسلامہ
 منحصر قلمش وبوروش حال برطرفدن اغیار نظرندہ
 قیمت عنصرہنی تنزیلہ ودیکر جہتدن عناصر سائرہ
 عثمانیہنک ساحة فعالیت اقتصادیہدہ تزايد مساعیسنہ مهم
 برعامل اولمشددر . حامیلر ، محمللرینر بر صورتلہ جوغاغمغہ
 جالیشدیرلر ایکن عناصر غیر مسلمہ عثمانیہ ، سلطنت
 کنیسائیہنک دوربینانہ وعافلانہ تدابیری وحمایہ حقیقیہسی
 سایہسندہ صنایعہ ، تجارتہ کال جدت ایلہ آیلدیلر . سحابت
 متقابلہ ، معاونت فردیہحسی اولنردہ اودرجہتمو وتوسع
 ابتدی کہ عناصر مختلفہ افرادی معاملات اجتماعیہمتوالیلر
 ملقدشارلی آرہسندہ جریان ایشدیرمکی عادات بروظیفہ
 متحتہ وببولدہ امرای روحانیہدن واقع اولان تلقینات
 ملیتپروانہنک حرفیاً اجراسنی برمجیوبیت وجدانیہ عد
 وتلقی ایشلددر . ایشتہ بوشہراہمک اوجندہ اولنر

« فرانسز پان جرمانیستلری »

سرلوحہ میں برآز غریبدر ؛ دہلی ؟ بروجہ پیشین
 سوبیلہم کہ بوترکیہ بڑاویدورمدق . بونک حق اختراعی
 فرانسه سرآمدان محرربشدن موسیو پول آدانہ عائددر .
 وطن پرورلر فرانسدہ برتردی حسیات کوریورلر .
 قوای روحیہ نک بویلہجہ انحطاطزدہ اولسی منافع
 مادیہ بدہ پامال ایدیور ودولت وملت برتہلکہ عظمیا
 ایچندہ قالیور . بواندیشلر حقسنز دکلددر . نام فرانسنزلر
 یک طوغری دوشونیورلر . شو سوک کونلردہ جریان
 ایدن مہات مهمہ نک اجاندہ بڑ ترکار ایچون شایان
 عبرت نقطہلر تصادف ایتدک . بونک ایچوندرکہ مناقشات
 مذکورہی مطالعات ذاتیہ منزله مزج ایدرک آتیہ نقلدن
 مقصد میں نہ کسندیمزہ خدمتدن بشقہ برشی دکلددر .
 قیزم سکا سوبیلیورم ؛ کلیم سن دیکلہ ! مثل مشہورینی
 اونومہ بیکنز .

موسیو پول آدان اوکوزل ونکتہ آلود اسلوبیلہ
 ادعا واثبات ایدیورکہ وطن پرورلک یالکنز نجیب بر
 حس دکل ؛ بر ضروریہ حیانددر . اگر وطن پرور بر
 یولنقہ آنخذا ایدلنرہ ارباب مساعی ، عملہ ، ایشجی ،
 رنجبر اطلاق اولومان کیمسہلر عادتا جرمان عرقک
 فیضانی آلتندہ بوغولہ جقلر .

فرانسہ برآز کوشک طاورانسہ راین حوضہ سنک ،
 وستفالیانک ، سیلہزیانک بتون عملہ سی شامپانیا وبورغو .
 نیایی استیلای اقتصادای . آلتہ آله جقلر . ینہ عینی
 مؤلفک افادہ سنہ نظرآ آلمان عملہ سی فرانسنز ارباب
 مساعیسندن دہا وجدان پرور ، دہا چالیشقان ، دہا
 قناعتکار وسبرلی اولدیغندن برقاج آی ایچندہ کیشہ
 آجیلدینی وقت یونلر فرانسنز عملہ سنک برنی طوتہ جقلر .
 خصوصی تدقیقہ آنمزہ عطفآ بڑدہ سوبیلہم کہ
 فرانسنہ نک (قوت دازور) ساحلی الیوم آلمانیک اشغال
 اقتصادیسی آلتندہ در . یک مشہور شامپانیا شراب

چوق کورنلری بڑ ، - مرحوم احمد مدحت افندیکنک
 تمبیری وجہلہ - غلط رؤیت ایلہ اتهام ایقہ سنک دوچار
 مؤاخذہ اولمیز فیکرنندہ بڑ . چونکہ دیدیکمز وجہلہ
 بوحسک تظاہرات وانکشافات مسعودہ سیلہ میدان
 مبارزہ اقتصادای ہر وقت رقابت اسلامیدن مصون
 بولمہ و معرکہی منحصرآ کندیلرینہ مخصوص ظن
 ایتدکہ وبو فسخت سرای دادوسنددہ حاکم اولہرق
 یالکنز کندیلرینی کورمکہ آلیشمش اولدقلرندن حق
 حیانتک مقتضیات ضروریہ سندن اولان بوکی انتباہلری
 تحیل ایدمہ ملری معذور کوریلہ ییلیرسہدہ ہر حالہ
 حقایق احوالی اینی کورمہ مدکلرینہ حکم اولتلق لازمدر .
 دوشونہم کہ : مصائب متوالیہ نک تولید ایتدیکی انکسار
 خیال تاثیراتیلہ ماضی برشان وشری پیش امان وابتصارہ
 آلہرق اسباب حقیقیہ سقوطی تحری ایتدکہ مجبور
 ومضطرب اولان عنصر اسلام البتہ والبتہ خطیئات سابقہ
 اجتماعیہ سی درک ایدہ جک و « حس ملی » نک کندیسندہ
 مفقود ویا ناقص اولدیندن طولانی بوکر دہاد مدہ شدہ نقدز
 برشان قالدینی بالمقایسہ اکلاہرق آثارنیفظ کوسترہ جک
 ایدی . بونی ہیچ چوق کورمہ ملی . چونکہ قواعد اجتماعیہ
 دن بری دہ « کندینی قورومق » در . بڑظن ایدیورزکہ
 وقبیلہ ییلہرک ویا ییلہمہرک ویا خود وطاق ایوان سلطوتدن
 برشرارہ عاطفت وعلو جناب ، صاحب مقصدیلہ - ملک
 عثمانیدہ سلطنت کیسایہ نک ہیچ برلزم سیاسی اولمہ دن
 نأسنہ وتدربجادہ وسعت وفسخت بولسنہ سہیت ویرنلہ
 حال حاضر اجتماعیمزک درکہ یأس آوردن بر حصہ
 مسئولیت ومؤاخذہ تقریبی ایتک ایجاب ایدر . اولر
 بوکون حق حیاتی ، اساس بقائی جان ہولیلہ مدافعہ
 ایتدکہ مجبور اولان امتہ ، ساحہ فعالیت اجتماعیہ واقتصادیہ
 آنہجفی خطولری علمی برصورتدہ تعلیم ایدہ ایدیلر
 اکا کشورلر ، اولکالر قزاندیرمقدن زیادہ خدمت ایش
 اولورلردی .. فقط مضی ماضی ..

کریدی احمد ساقی